

LIFE IP NATUREMAN

LIFE16 IPE/DK/006

N30-7 (Skals Å V) Mulighedskatalog

Hjarbæk Fjord ved udløbet af Fiskbæk Å. Foto: Viborg Kommune

VIBORG
KOMMUNE

November 2021

Oplysningerne i denne rapport afspejler kun forfatterens holdning. EU Kommissionen er ikke ansvarlig for nogen brug af disse oplysninger.

Planen har et indhold, der ikke adskiller sig fra de oplysninger der allerede er indeholdt i de miljøvurderede Natura 2000-planer og statens vandområdeplaner. Da planen ikke sætter nye rammer for fremtidige anlægstilladelser, eller yderligere vil kunne påvirke internationalt udpegede naturbeskyttelsesområder væsentligt, har Viborg Kommune truffet afgørelse om, at der ikke er behov for en ny miljøvurdering.

1. Overblik

I visionsrapporten for N30-7 (Skals Å V) er beskrevet, at det skal undersøges, om der kan identificeres mindre eksisterende arealer med rigkær, kildevæld og surt overdrev, som kan være udgangspunkter for at forbedre værdien og udvide arealet af disse fokus-naturtyper.

Hvis arealerne er velegnede til afgræsning, vil sammenbinding i større enheder, eventuelt gøre det mere attraktivt af foretage den fornødne drift og pleje.

Forbedring af de fugtige naturtyper kan udover optimal drift og pleje også forudsætte ændret hydrologi i et konkret område, og dette element må derfor også indgå i vurderingen.

Som beskrevet i visionsrapporten er der allerede gennemført et vådområdeprojekt på store arealer mellem Løgstørhovedvejen og Skals Ås udløb (/Kølsen Enge), og Kommunen har dialog med såvel lodsejere som de lokale beboere (særligt i Skals by) om et komplementært projekt med stiforløb, fugletårn, grejbank mv. med et budget på i alt 2.4 millioner. Der er foreløbigt tilsagn om ca. halvdelen og søges supplerende midler fra fonde.

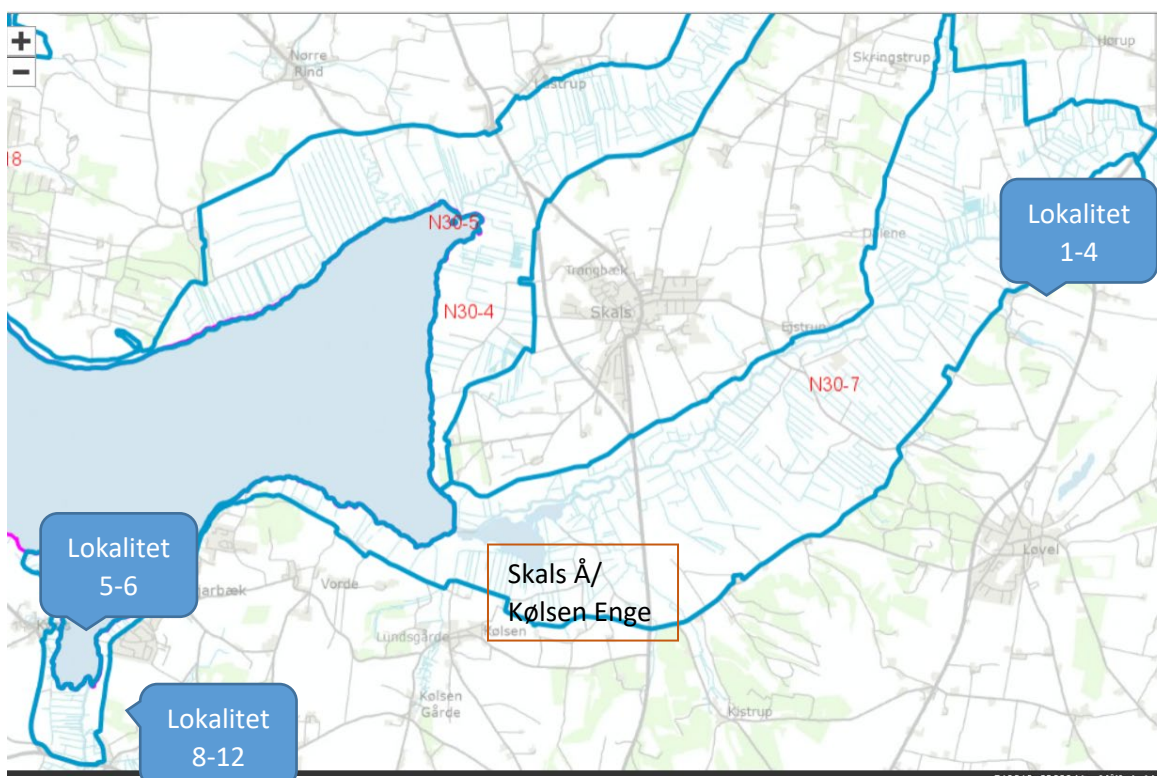
Der har desuden været indledende dialog med lodsejere syd for Hjarbæk, som er positivt indstillede på at indgå i et projekt med afgræsning, der både kan forbedre naturværdierne og tilgængeligheden.

I forbindelse med dette mulighedskatalog er der gennemført botaniske forundersøgelser i foråret 2020, og udpeget en række små lokaliteter som fokuspunkter.

Det vurderes, at der ved forholdsvis simple tiltag disse steder kan skabes flere sammenhængende naturområder med høj naturværdi. De botaniske og hydrologiske forundersøgelser er beskrevet nærmere i separate notater.

Potentialerne som er identificeret i de botaniske forundersøgelser, er sammenfattet i nedenstående mulighedskatalog, der for overskuelighedens skyld kan samles i mindre "delområder" med lokaliteter der geografisk ligger nær hinanden: 1-4 ved Skals Å, 5 & 6 ved Kvols Hage og 8 – 12 syd for Hjarbæk. Lokalitet 7 er placeret lidt for sig selv.

Ud over de 12 små lokaliteter, som er identificeret ved den botaniske forundersøgelse, vil der blive arbejdet med at fremme afgræsning og anden naturpleje i hele området, særligt ved det gennemførte statslige vådområdeprojekt Skals Å/Kølsen Enge (lokalitet 13).

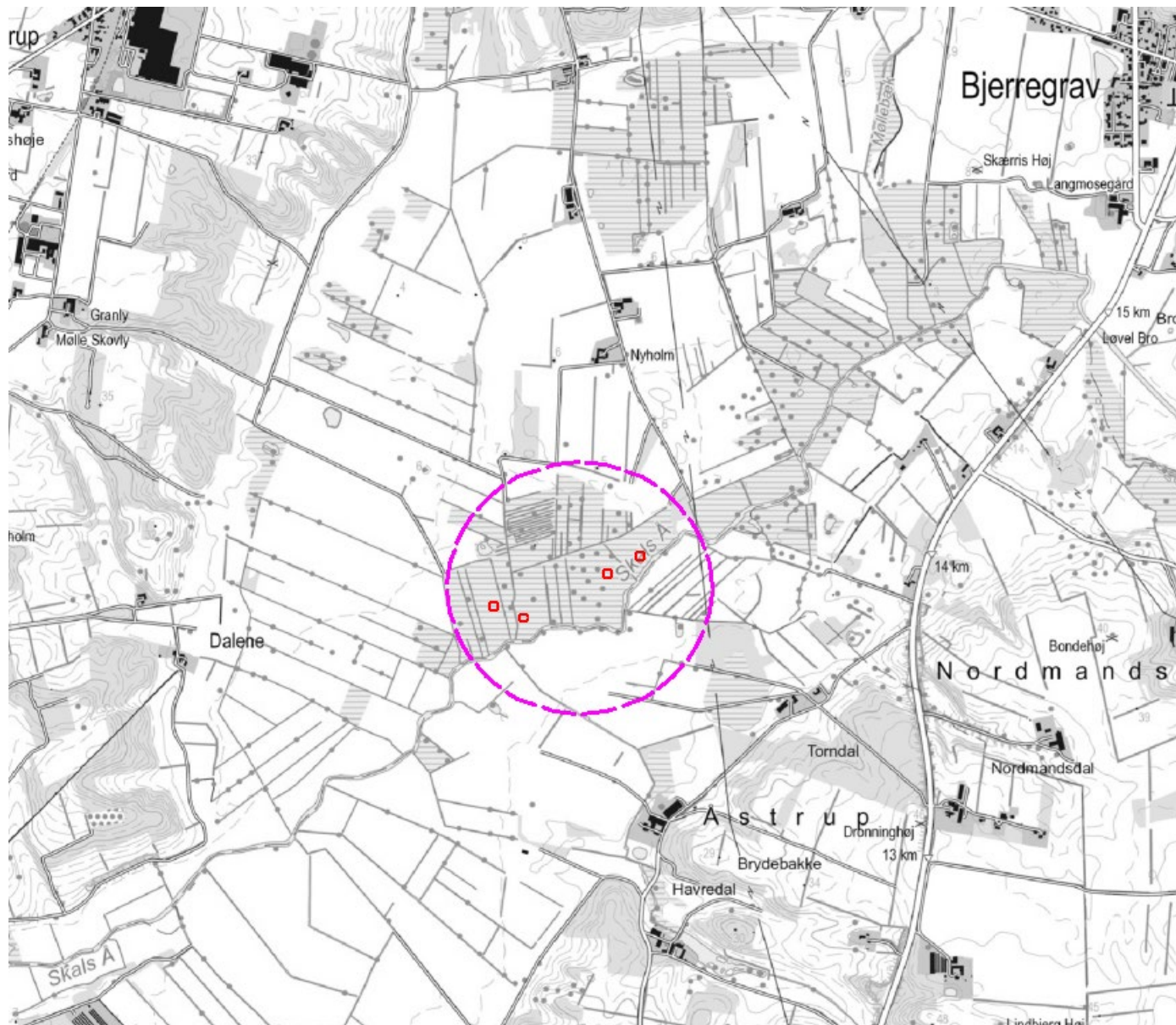

Figur 1: Oversigtskort der viser placeringen af lokaliteter der indgår i mulighedskataloget

Muligheder i området

På de nedenstående sider er mulighederne samlet for hver lokalitet/grupper af lokaliteter.

Lokalitet 1-4:

Figur 2: Detaljeret kort der viser placeringen af lokalitet 1-4 v Astrup/Bjerregrav

Lokalitet 1:

Figur 3: Lokalitet 1. Kortlagte rigkær er vist med turkis skravering.

Tilstand: Relativt tørt, det tilgrænsende rigkær er væsentligt vådere. Den østlige grøft ser ud til at være oprenset for nylig. Måske sker der afvanding hertil. Der er fundet bl.a. sumpforglemmigej, kærranunkel, lav ranunkel, kærtidsel, engkarse og kærnerre.

Mulige tiltag: Her vil der i første omgang være brug for at se på hydrologien, og undersøge muligheden for at stoppe eller mindske dræneffekten af grøften mod øst. Dette vil indebære eftersøgning af dræn under lokalitet 1, og evt. ændring af terræn. Først derefter kan der arbejdes med evt. at hæve græsningstryk eller ændre perioden.

Lodsejerindstilling: Der er ikke taget kontakt til lodsejere i forbindelse med konkrete arealer og tiltag, men en del arealer i området afgræsses allerede. På besigtigelsen i maj 2020 talte medarbejderen fra kommunen kort med ejeren af Herredsvejen 64, der oplyste at han havde dyr i engene nede ved åen. Han kunne være en god indgang til dialog.

Næste skridt: Nærmere undersøgelse af de hydrologiske forhold, detailbeskrivelse, kontakt til lodsejere og evt. ansøgning om myndighedstilladelser. Eventuelt faciliteres samarbejde m/m. lodsejere om græsning.

NATUREMAN aktioner: A1 (hydrologisk forundersøgelse), A2 (myndighedsansøgninger, LDP-ansøgning), C1 (afgræsning), C3 (forbedring af hydrologi).

Omkostninger: Medarbejdertimer og evt. konsulentbistand til undersøgelse af hydrologiske forhold, detailbeskrivelse og myndighedsansøgninger. Medarbejdertimer og evt. konsulentbistand til samarbejde om øget afgræsning. Evt. udgifter til hegnsmaterialer der ikke kan finansieres af LDP.

Tidsplan: Uvist. Afhænger af mulighederne for at mødes med lodsejere.

Lokalitet 2:

Tilstand: Der er grøfter på begge sider, men er alligevel relativt fugtigt. Der er fundet bl.a. sumpfladstjerne, fløjlsgræs, alm. mjørdurt, dyndpadderok, lav ranunkel og sumpkarse.

Mulige tiltag: Her kan arbejdes med naturlig hydrologi ved at indstille den løbende oprensning af grøften mod øst og hindre oprensning af grøften mod nord, så vandet ikke ledes direkte ud i Skals Å. Der er moderat naturtilstand, og frøpuljen til forbedring findes på de tilstødende arealer, der allerede er kortlagt som rigkær. Sideløbende kan der skabes mere dynamik og højere samlet biodiversitet, hvis der skabes adgang til de våde pilekrat for græssende dyr.

Lodsejerindstilling: Der er ikke taget kontakt til lodsejere i forbindelse med tiltag, men en del arealer i området afgræsses allerede. På besigtigelsen i maj 2020 talte medarbejderen kort med ejeren af Herredsvejen 64, der oplyste at han havde dyr i engene nede ved åen. Han kunne være en god indgang til dialog. Arealet er hegnat.

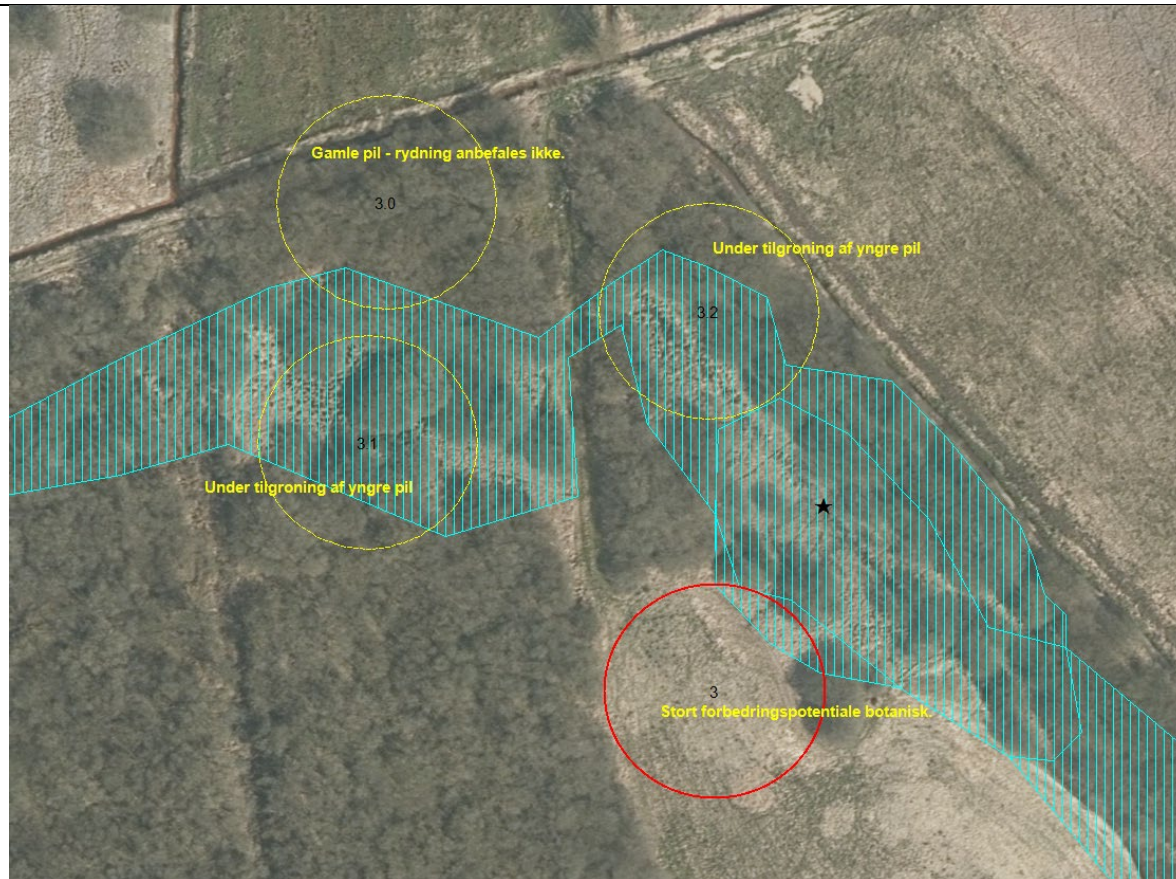
Næste skridt: Nærmere undersøgelse af de hydrologiske forhold og afvandingsinteresser. Derudover skal det undersøges om kortlægningen af afvandingsgrøften mod vest (der ikke er udpeget som § 3 beskyttet) medfører bindinger i forhold til løbende vedligehold. Eventuelt faciliteres samarbejde ml. lodsejere om græsning. En del arealer i området afgræsses allerede.

NATUREMAN aktioner: A1 (hydrologisk forundersøgelse), A2 (myndighedsansøgninger, LDP-ansøgning), C1 (afgræsning), C3 (forbedring af hydrologi).

Omkostninger: Medarbejdertimer og evt. konsulentudgifter til undersøgelse af hydrologi. Medarbejdertimer og evt. konsulent til at facilitere et græsnings-samarbejde. Evt. hegnsmaterialer der ikke kan finansieres af LDP.

Tidsplan: Uvist. Afhænger af mulighederne for at mødes med lodsejerne.

Lokalitet 3:

Tilstand: Det kortlagte rigkær er under tilgroning. Det gamle pilekrat har høj biodiversitetsværdi. Udenfor de kortlagte rigkær er der ikke så vådt. Der er blandt andet fundet bukkeblad, dusk-fredløs, krybende baldrian, kragefod, lav ranunkel, kærsnerre og smalbladet mangeløv.

Mulige tiltag: Samtidigt med at der fokuseres på at sikre mod oprensning af grøfter, kan der med stor fordel opstartes afgræsning og eventuelt suppleres med rydning af yngre pil, som spreder sig i området. Det allerede kortlagte areal er i god til naturtilstand og har fine partier hist og her med bukkeblad og kragefod bla. men det er under hastig tilgroning. Afgræsning kan både holde opvækst nede, skabe dynamik og sprede frø. Der er ikke tegn på afgræsning, så der skal startes dialog om tilskud til og opstart af afgræsning samt evt. faciliteres samarbejde om græsning.

Lodsejerindstilling: Der er ikke taget kontakt til lodsejere i forbindelse med tiltag, men en del arealer i området afgræsses allerede. På besigtigelsen i maj 2020 talte medarbejderen fra kommunen kort med ejeren af Herredsvejen 64, der oplyste at han havde dyr i engene nede ved åen. Han kunne være en god indgang til dialog.

Næste skridt: Nærmere undersøgelse af de hydrologiske forhold, detailbeskrivelse, kontakt til lodsejer og evt. ansøgning om myndighedstilladelser/ansøgning om tilskud til hegning.

NATUREMAN aktioner: A1 (hydrologisk forundersøgelse), A2 (myndighedsansøgninger, LDP-ansøgning), C1 (afgræsning), C3 (forbedring af hydrologi).

Omkostninger: Konsulentudgifter til hydrologiske undersøgelser. Medarbejdertimer.

Tidsplan: Uvist. Afhænger af mulighederne for at mødes med lodsejere.

Lokalitet 4:

Figur 6: Lokalitet 4. Kortlagte rigkær er vist med turkis skravering.

Tilstand: God naturkvalitet, med stort potentiale. Der er blandt andet fundet angelik, bidende ranunkel, lav ranunkel, dyndpadderok, kærtidsel, burresnerre og kærstar. Arealerne er hegnede med nyere hegn, ikke tilgroede og strukturen tyder på tidligere afgræsning, men der var på besigtigelsestidspunktet ikke tegn på afgræsning i 2020.

Mulige tiltag: Eventuelle tiltag her startes med nærmere undersøgelse af hydrologien og terrænet, da arealet vest for lokalitet 4 meget tydeligt ligger højere end ved lokalitet 4 samt det kortlagte rigkær mod nord og øst. Det kortlagte areal med rigkær kan dog sandsynligvis udvides relativt hurtigt ved en intensiveret (opstart af?) afgræsning på de lavtliggende arealer umiddelbart op til det kortlagte rigkær, da artsdiversiteten i forvejen er høj.

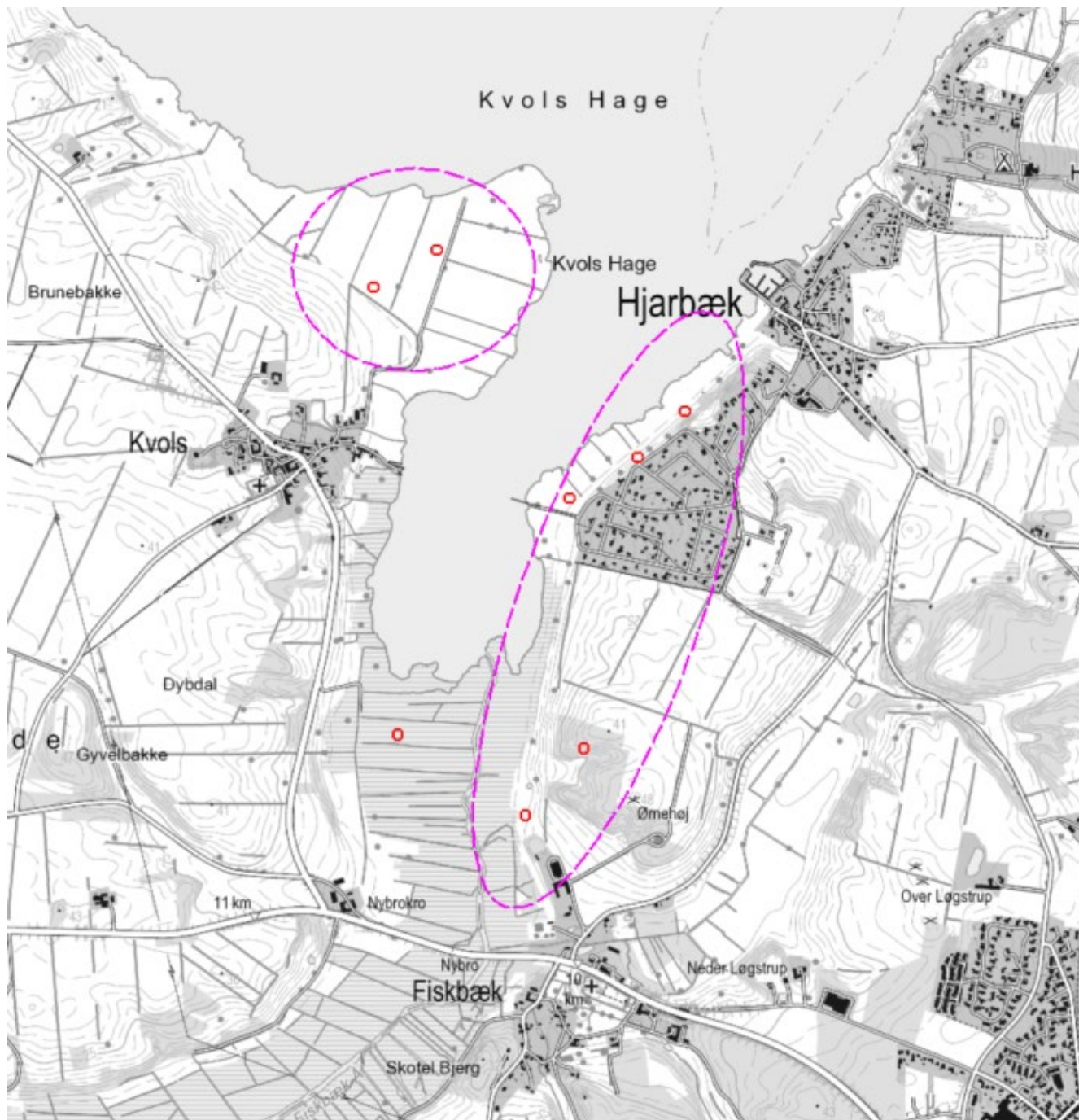
Lodsejerindstilling: Der er ikke taget kontakt til lodsejere i forbindelse med tiltag, men en del arealer i området afgræsses allerede. På besigtigelsen i maj 2020 talte medarbejderen fra kommunen kort med ejeren af Herredsvejen 64, der oplyste at han havde dyr i engene nede ved åen. Han kunne være en god indgang til dialog.

Næste skridt: Nærmere undersøgelse af de hydrologiske forhold og facilitering af samarbejde om græsning/ansøgning om tilskud til hegning.

NATUREMAN aktioner: A1 (botanisk forundersøgelse, hydrologisk forundersøgelse), A2 (myndighedsansøgninger, LDP-ansøgning), C1 (afgræsning), C3 (forbedring af hydrologi).

Omkostninger: Konsulentudgifter til hydrologiske undersøgelser og hegningsansøgninger. Medarbejdertimer.

Tidsplan: Uvist. Afhænger af mulighederne for at mødes med lodsejerne.

Lokalitet 5 & 6:

Figur 8: Lokalitet 5 og 6 v. Kvols Hage. Med gul er markeret et areal der er anmeldt som natur med genopdyrkningsret.

Figur 9: Foto fra lokalitet 5 og 6. Relativt tørre afgræssede enge. Dyrene har direkte adgang til fjorden. Foto: Viborg Kommune

Tilstand: **Lokalitet 5** er et relativt fugtigt delareal der afgræsses. Der er drængrøfter på begge sider af matriklen. Der er fundet bl. a. engkarse, kærsernerre, lav ranunkel, kær-ranunkel, fløjlgræs og manna-sødgræs på arealet. **Lokalitet 6** er på nabomatriklen, hvor der kommer trykvand ud fra bakkerne mod sydvest. Det relativt fugtige område grænser op til tidligere kortlagt rigkær, og der er bl.a. fundet kær-trehage, tigger-ranunkel, uldhåret ranunkel, kærtidsel og almindelig star.

Mulige tiltag: Der er grundlag for at arbejde med genopretning af hydrologien i området, og kontakte dyreholderen for at afklare mulighederne for evt. at samarbejde om dialog med lodsejere om udvidelse af det afgræsnede areal.

Hvis det opfattes som afgørende for opstrøms lodsejere, at afvandingen derfra gennem de velfungerende grøfter i det lavtliggende område ved 5 og 6 opretholdes, kunne det overvejes at etablere rørledning inden de eksisterende grøfter sløjfes. Under alle omstændigheder skal det i første omgang undersøges, om det er dræn- eller grundvand, som strømmer ud fra opstrøms arealer.

OBS: Med de rigtige tiltag er muligt at udvikle den botaniske naturkvalitet samtidig med at der skabes en værdifuld fuglelokalitet ved Kvols Hage, da Hjarbæk Fjord er både EU-fuglebeskyttelsesområde og nationalt fuglereservat. Fokusarten engsnarre er fundet ca. 6km øst for Kvols Hage.

Lodsejerindstilling: Lodsejere er ikke kontaktet. Området ligger i gåafstand fra Kvols, så der kunne være lokal borger-interesse i et projekt der kombinerer natur- og rekreative interesser.

Næste skridt: Nærmere undersøgelse af de hydrologiske forhold, detailbeskrivelse, evt. ansøgning om myndighedstilladelser og ansøgning om tilskud til hegning af naboarealer. Undersøgelse af, om genopdykningsretten kan ophæves ved sammenbinding eller opkøb.

NATUREMAN aktioner: A1 (hydrologisk forundersøgelse), A2 (myndighedsansøgninger, LDP-ansøgning), C1 (afgræsning), C3 (forbedring af hydrologi).

Omkostninger: Konsulentudgifter til hydrologiske undersøgelser. Medarbejdertimer.

Tidsplan (hvis muligt): Uvist. Afhænger af mulighederne for at mødes med lodsejere.

Lokalitet 7:

Figur 10: Lokalitet 7 syd for Kvols, ved udløbet af Fiskbæk Å i Hjarbæk Fjord. Kortlagt habitatnatur er markeret med turkis skravering

Tilstand: Generelt er området meget vådt. Ved besigtigelse i 2020 var det ikke muligt at komme helt ud til de kortlagte rigkær. Arealerne er for størstedelens vedkommende hegnnet (projekt fra Viborg Amts tid) og afgræsses. Skrænterne mod vest er stejle og der presses vand ud, som ledes til åen via tydeligt vedligeholdte grøfter. Der er fundet bl.a. fløjlsgræs, tigger-ranunkel, sumpkarse, kær-ranunkel, eng-rapgræs, liden siv, strand-trehage og kær-snerre. Arealerne er kun undersøgt overfladisk, og det anbefales at arbejde videre med dem i de kommende år.

Mulige tiltag: Hydrologien kan gøres mere naturlig ved at mindske effekten af grøfterne der leder vand fra skrænterne til Fiskbæk Å. Grøfterne fungerer også som kunstige hegn, der hindrer/vanskeliggør afgræsning på tværs. Bedre sammenbinding af arealerne, og en evt. hævning af græsningstrykket, kan også medvirke til at forbedre naturtilstanden.

Som rekreativt tiltag kunne det overvejes at etablere boardwalk "ovenpå" en af de eksisterende grøfter hele vejen ud til åen.

Lodsejerindstilling: Ukendt. At afgræsningen er fortsat siden Viborg Amt etablerede hegn tyder dog på at der er god interesse for afgræsning af arealerne.

Næste skridt: Nærmere undersøgelser af botanik og hydrologi, og af lodsejernes interesser i at øge græsningstrykket og evt. ændre på grøftestrukturen. De eksisterende publikums-faciliteter (P-plads, borde-bænkesæt og skiltning på vestsiden ved Kvolsvej) kan evt. udvides med en board-walk ned gennem området ovenpå en gl. grøft (finansieres ikke af LIFE-midler). Detailbeskrivelser og evt. myndighedsansøgninger.

NATUREMAN aktioner: A1 (forundersøgelser), A2 (myndighedsansøgninger), C1 (afgræsning), C3 (forbedret hydrologi).

Omkostninger: Udgifter til medarbejdertimer og evt. konsulent til udredning af hydrologi og botaniske værdier. Udgifter til medarbejdertimer og evt. konsulent til dialog om justering af græsningstryk. Udgifter til udarbejdelse af myndighedsansøgninger og til hegnsmaterialer, hvis støtte fra LDP ikke kan opnås.

Tidsplan: Uvist. Afhænger af mulighederne for at mødes med lodsejere.

Lokalitet 8 & 9:

Figur 11: Lokalitet 8 og 9. Kortlagt rigkær og surt overdrev (nordøst) er vist med turkis skravering. Lokalitet 9 er udenfor N30.

Tilstand: **Lokalitet 8** er frodigt grøn men relativt artsfattigt trods samgræsning med naboarealer. Dette tyder på let gødskning eller såning med års mellemrum. Der er bl.a. fundet høst-borst, engbrandbæger, enårig rapgræs, bellis, kruset skræppe og glat vejbred. Kildevæld nord for lokalitet 8 er i risiko for udtørring. **Lokalitet 9** ligger udenfor N2000-området, men er taget med da den har potentiale til via sammenbinding med naboarealerne at blive god overdrevsnatur. Træerne blev ryddet i 2017/18, der er nu opvækst af sitkagran, gyvel og glansbladet hæg, men der forefindes også overdrevs- og ruderatarter.

Mulige tiltag: Understøtning af fortsat afgræsning af arealerne ved lokalitet 8 kan sikre at området samlet set er af høj kvalitet, og at arealet med surt overdrev og kildevæld potentielt kan sprede sig.

Hvis det er muligt at opkøbe dyrkningsrettigheder eller understøtte udvidelse af afgræsning op i slugten i østlig retning mod lokalitet 9, hvor der aktuelt dyrkes græs, vil det være en fordel. Dette areal ligger udenfor N30, men i sammenhæng med de ældre skovområder, vil der kunne skabes et område med høj biodiversitet og gode rekreative værdier.

Lodsejerindstilling: Der er kun en enkelt lodsejer. Han er pensioneret, og har solgt det meste af jorden fra. Den kommunale medarbejder der har gennemført besigtigelsen mødte ham og fortalte helt overordnet om, at Kommunen måske kunne være interesseret i at hjælpe med at udvikle hans naturværdier, og opfordrede til at han henvender sig inden han laver nye aktiviteter – eks. rydder til nyplantning af skov.

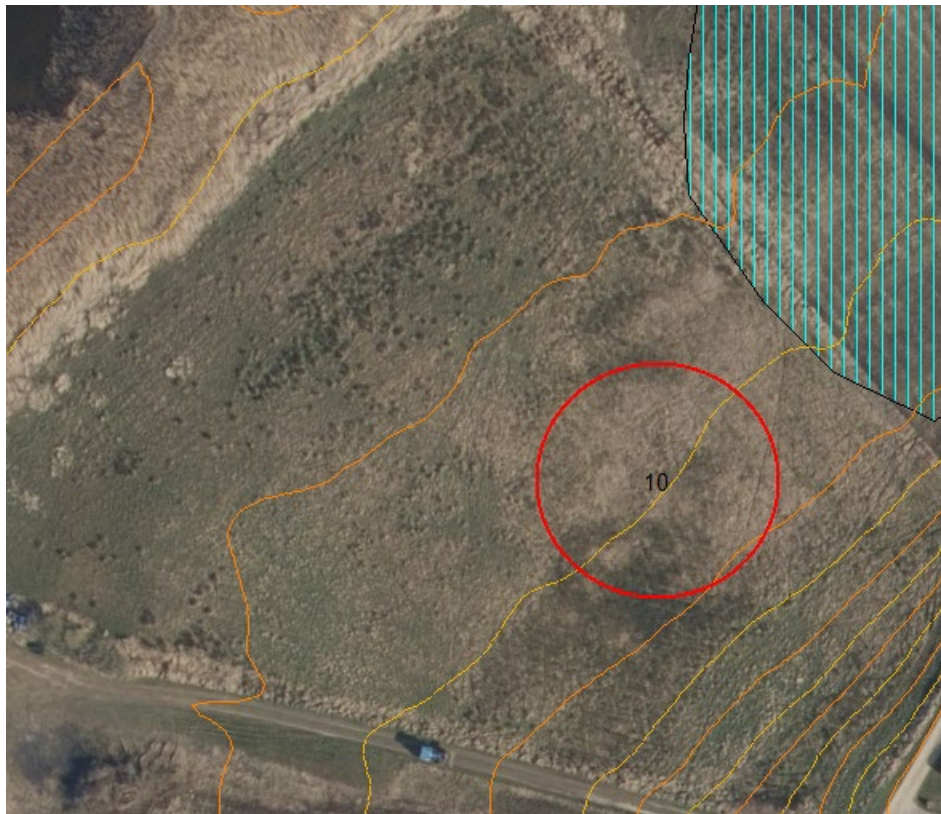
Næste skridt: Samarbejde med Lodsejer om fortsat om græsning/ansøgning om tilskud til hegning, hvis slugten mod øst kan inddrages. Sikring af kildevæld mod udtørring.

NATUREMAN aktioner: A1 (hydrologisk forundersøgelse), A2 (myndighedsansøgninger, LDP-ansøgning), C1 (afgræsning), C3 (forbedring af hydrologi).

Omkostninger: Medarbejdertimer og evt. konsulentbistand til dialog med lodsejer og udvikling af afgræsningen samt sikring af kildevæld mod udtørring.

Tidsplan: Uvist. Afhænger af mulighederne for at mødes med lodsejer.

Lokalitet 10, 11 & 12:

Figur 12: Lokalitet 10. Kortlagt rigkær er vist med turkis skravering. Højdekurver ses med orange.

Figur 13: Kortlagt rigkær/kildevæld ved lokalitet 11 og 12 vist med turkis skravering – med gul skravering ses områder som er taget ud ved seneste kortlægning (2019).

Tilstand: Kildevældet er meget vådt og utilgængeligt. **Lokalitet 10** er på en relativt tør eng hvor der tages høslæt. Det er heget, men tilsyneladende ikke afgræsset (2020). Østlige del har højest naturværdi, der er bl.a. fundet sump-kællingetand, sumpkarse, eng-nellikeroed og kærstar. **Lokalitet 11** er på stærkt skrånende terræn lige ved arealer der ved seneste kortlægning blev taget ud af N2000-kortlægning. Der er bl.a. fundet vandmynte, vandpileurt, glanskapslet siv og kærstar. Vand pibler ud af skrænten. Der er ikke dominans af tørkeresistente overdrevsarter. **Lokalitet 12** er også lige ved tidligere kortlagt natur, og har ringe naturværdi (dominans af arter som alm. hønsetarm, modebunke, rajgræs og lancetbladet vejbred), men der findes også muse-vikke, vandmynte, glanskapslet siv og kærstar, så der er potentiale for at opnå en bedre naturtilstand.

Mulige tiltag: (Gen-?) opstart af afgræsning ved lokalitet 10 vil sandsynligvis hurtigt kunne føre til at kildevældet mod nord kan sprede sig, da artspuljen er god. Ved lokalitet 11 og 12 afgræsses allerede, og områderne er i god udvikling. Der kan evt. skabes bedre adgang til fjorden ved afhøstning af tagrør. Derudover kan der iværksættes en undersøgelse af om kildevæld på skrænterne er rørlagte og om det er muligt at lukke grøfter i det store kortlagte rigkær, så hydrologien bliver mere naturlig.

Lodsejerindstilling: Ejerforeningen i sommerhusene mod øst er interesseret i samarbejde om græsningslaug og etablering af sti ind mod Hjarbæk Havn. Derudover ejer de også nogle arealer langs fjorden og har kontakt til den dyreholder som allerede græsser en del af de kortlagte arealer.

Næste skridt: Nærmere hydrologiske undersøgelser, særligt med fokus på den fold lokalitet 10 ligger i, da den fremtræder kunstigt drænet. De hydrologiske forhold ved lokalitet 12 skal evt. også undersøges nærmere, da der er overraskende tørt, men det kan være pga. terrænet. Derudover kan der faciliteres øget græsningstryk på det centrale rigkær mellem lokalitet 10 og 11, og der kan tages kontakt med sommerhusejerforeningen.

I forbindelse med Viborg Kommunes arbejde med en lokal udviklingsplan for Hjarbæk by forslås en vandroute rundt om Hjarbæk, som blandt andet forløber gennem engene og på skrænterne. Ruten er vist nedenfor, med indtegning af lokalitet 8-12. Der er muligheder for at formidle NATUREMAN og projektets tiltag, hvis denne sti anlægges.

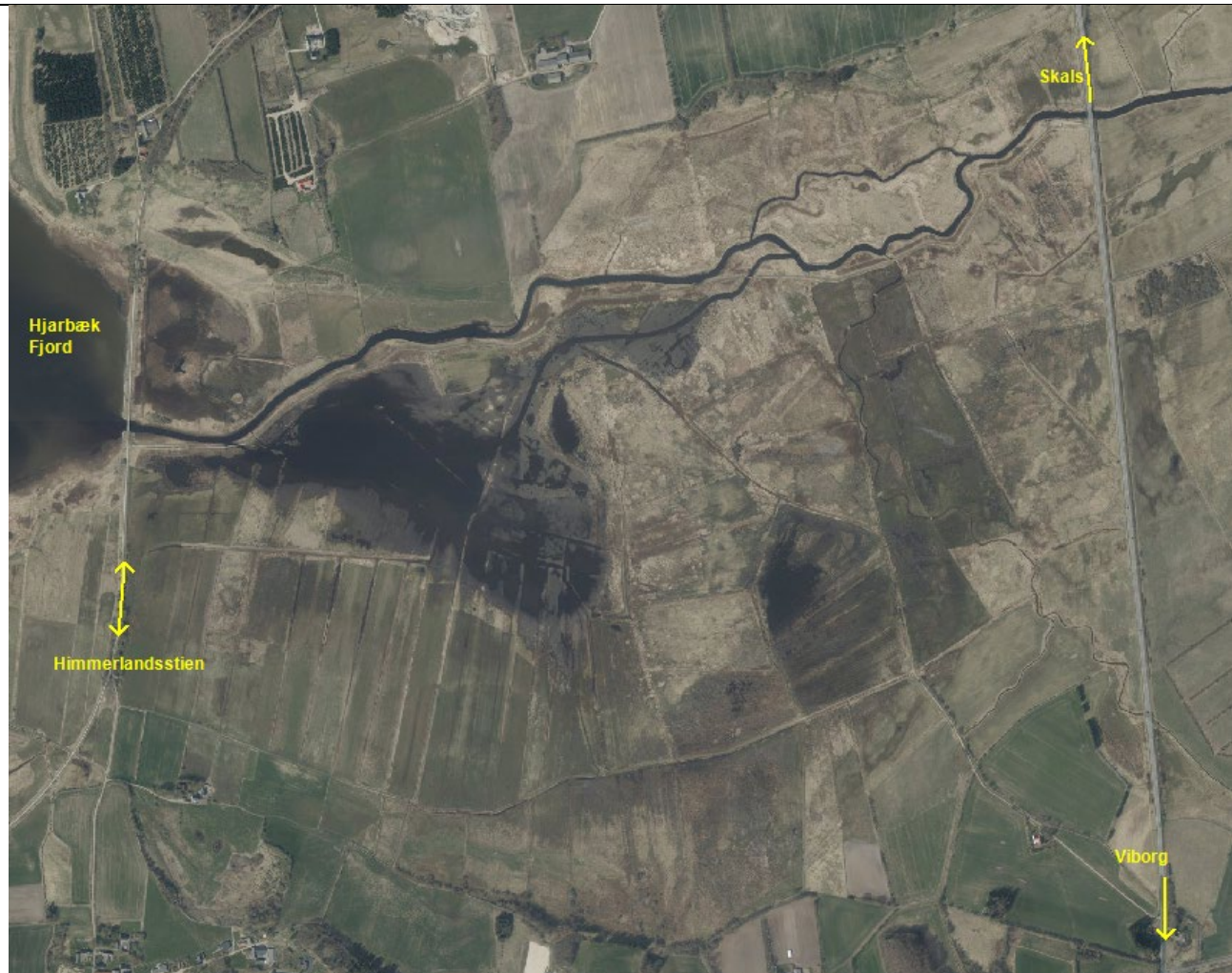

Figur 14: Kort over forslag til vandrerute omkring Hjarbæk, med habitatnatur og lokalitet 8-12 indtegnet

NATUREMAN aktioner: A1 (hydrologisk forundersøgelse), A2 (myndighedsansøgninger, LDP-ansøgning), C1 (afgræsning), C3 (forbedring af hydrologi).

Tidsplan (hvis muligt): Uvist. Afhænger af mulighederne for at mødes med lodsejere og lokale grupper. Forventes påbegyndt i 2022.

Lokalitet 13:

Tilstand: Der er endnu ikke kortlagt hverken rigkær eller kildevæld i projektområdet, men i et område som dette er der godt potentiale for udvikling af kildevæld efterhånden som ekstensivering og forbedrede hydrologiske forhold sætter sit præg på området. Det vurderes umiddelbart, at hovedparten af arealerne allerede er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, selvom kun en mindre del indgår i den vejledende registrering.

Mulige tiltag: Fokus på at fortsætte facilitering af aftaler om afgræsning/hegning. Dette er en løbende proces, der er godt i gang.

Lodsejerindstilling: I et lokaltforankret [grønt partnerskabsprojekt](#) arbejdes der med rekreative tiltag i projektområdet.

Ved etablering af det statslige vådområdeprojektet er ekstensiv drift tinglyst på jordene, men særligt ved ejerskifter og i forbindelse med eventuelle omlægninger af tilskudsordninger er der behov for fokus på at oplyse om muligheder for naturforbedrende tiltag.

Flere af lodsejerne i det gennemførte vådområdeprojekt er interesserede i at fortsætte og styrke afgræsningen af deres arealer.

Viborg Kommune har afholdt flere møder med lodsejer-repræsentanter, og en landbrugskonsulent er tilknyttet. Der er muligheder for at starte et ERFA-netværk, ligesom flere af lodsejerne er interesserede i at låne grej til eksempelvis slåning under hegn fra en grejbank.

Der er i foråret 2021 givet tilskud fra NATUREMAN til etablering af hegnsfaciliteter på arealer der ikke kan opnå tilsagn fra Landdistriktsprogrammet, sammenlagt 32,6ha.

Næste skridt: Projektet med rekreative tiltag mangler stadig finansiering til halvdelen af budgettet, og der skal derfor søges yderligere fondsmidler.

Fortsat hjælp til ansøgninger og indgåelse af aftaler om hegning/afgræsning. Timing mellem etablering af rekreative faciliteter og hegninger i forhold til el-forsyning skal sikres.

NATUREMAN aktioner: A1 (hydrologisk forundersøgelse), A2 (myndighedsansøgninger, LDP-ansøgning), C1 (afgræsning), C3 (forbedring af hydrologi), C7 (grejbank), E5 (kompetenceudvikling).

Omkostninger: Udgifter til landbrugskonsulent og ekstern assistance til hegn og andre græsningsfaciliteter der ikke kan opnå tilskud fra LDP. Medarbejdertimer til koordinering m.v.

Tidsplan: Arbejdet med at sikre og udvide afgræsningen af arealerne ved vådområdeprojektet fortsættes i 2021 og videre fremover.